

ජෛව විවිධත්වය වනසන යෝධ නිදිකුම්බා (*Mimosa pigra*)

ශ්‍රී ලංකාවේ ජෛව විවිධත්වයට දැඩි තර්ජනයක්ව ඇති අගනත්තුක ආක්‍රමණකාරී ශාක අතුරින් යෝධ නිදිකුම්බා වලට හිමිවන්නේ වැදගත් ස්ථානයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ විශේෂයෙන්ම මහවැලි කලාපය ආශ්‍රිත කෘෂිකාර්මික බිම් ආක්‍රමණය කරමින් වේගයෙන් පැතිර යන මෙම ශාකය *Mimosa pigra* යන උද්භිද විද්‍යාත්මක නාමයෙන් හැඳින්වෙන අතර දේශීයව "යෝධ නිදිකුම්බා", "බළුල් නිය නිදිකුම්බා" ලෙසින් හැඳින්වේ.

රනිල කුලයට (*Fabaceae*) හා නිදිකුම්බා උප කුලයට (*Mimosoideae*) අයත් වූ මෙම නිදිකුම්බා ශාක විශේෂය ප්‍රමාණයෙන් විශාලව (මීටර 5 ක් පමණ) වැඩෙන ගස් වේ. මධ්‍යම ඇමරිකාව මුල්බිම් කරගත් මෙම ශාකය දැනට ඕස්ට්‍රේලියාව, තායිලන්තය, මැලේසියාව, ඉන්දුනීසියාව, ශ්‍රී ලංකාව හා අප්‍රිකාව ඇතුළු රටවල් ගණනාවකට ව්‍යාප්ත වෙමින් එම රටවල්හි වටිනා පරිසර පද්ධති ගණනාවක්ම වනසමින් බලවත් පාරිසරික ගැටළුවක් බවට පත්වී ඇත.

යෝධ නිදිකුම්බා මුල් වරට ශ්‍රී ලංකාවෙන් සොයා ගැනුනේ 1995 වසරේදී, එනම් මෙයට වසර 9කට පමණ පෙර මහනුවර තැන්නකුඹුර ප්‍රදේශයෙන් වේ. මහවැලි නිලධාරීන් පවසන පරිදි මෙම ශාකය අද වන විට හෙක්ටයාර 2500 වැඩි ප්‍රදේශයක් ඔස්සේ පැතිරෙමින් මහනුවර අකුරණ, වත්තේගම, මාතලේ, කටුගස්තොට වැනි ප්‍රදේශ ගණනාවකදී විශේෂයෙන්ම මහවැලි ගඟ දෙපස ඉවුරු, දෙකෙහි හා චිකටෝරියා, බෝවතුන්න, කොත්මලේ වැනි මහවැලි ජලාශද ආක්‍රමණය කොට ඇත. මෑතකදී මෙම ශාකය මාතර ප්‍රදේශයේදී පැතිරෙන ලකුණු පුවත්පත් මගින් වාර්තා වීමෙන්, එය ලංකාව පුරා දැරුණු උවදුරක් වන ලකුණු පෙන්වයි.

මෙම ශාකය මෙරටට පැමිණි ආකාරය පිළිබඳ පිළිගත් සාක්ෂි නොමැති අතර මහවැලි ඉදිකිරීම් සඳහා ඕස්ට්‍රේලියාවෙන් මෙරටට ගෙන ආ යන්ත්‍රපකරණ සමඟ ඇමිණි පැමිණි බීජ මගින් මෙරටට පැමිණියේ යැයි විශ්වාස කෙරේ.

ඕස්ට්‍රේලියාව වැනි රටවල අක්කර දහස් ගණනින් ව්‍යාප්තව ඇති මෙම ශාකය විනාශ කිරීමට අති විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් වියදම් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාව වැනි දියුණු වෙමින් පවතින රටකට එවැනි අවස්ථාවකට මුහුණ පෑම ඉතාමත් අසීරු වේ. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම ශාකය වැඩි වශයෙන්ම ව්‍යාප්තව ඇත්තේ මහවැලි කලාපයේ කෘෂිකාර්මික බිම් වල බැවින් එමගින් ඇති කරන ආර්ථික බලපෑමද සුළුපටු නොවේ. මෙම ශාකය සාමාන්‍යයෙන් එක විශේෂිත ගහනයක් වශයෙන් දැකිය හැකි නිසා (ගට් වගාවේ අනෙකුත් ශාක විශේෂ ඉතාම අඩුය) ජෛව විවිධත්වයට දැඩි බලපෑම් ඇති කරයි.

ශාකය විනාශ කිරීම සඳහා වල් නාශක යෙදීම කෙසේවත් අනුමත කල නොහැක්කේ මහවැලි නදියේ පානීය ජලය දූෂණයට ලක්වන බැවින් හා එහි ජෛව විවිධත්වයට හානි සිදුවන බැවිනි. එසේම වල් නාශක මගින් ඇති කරලිය හැකි බලපෑම අවම වන ලෙස ශාකය අනුවර්තනය වී ඇත.

යෝධ නිදිකුම්බා පිළිබඳව බොහෝ කාලයක් තිස්සේ පර්යේෂණයන්හි නියැලුණු ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ ආචාර්ය බුද්ධි මාර්ගේ සහ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ආචාර්ය ලක්ෂ්මන් අමරසිංහ යන මහත්වරුන් පවසන ආකාරයට මෙම ශාකයේ පුරෝහණ අංකුරය පවතින්නේ පස මට්ටමට යටින් බැවින් යාන්ත්‍රිකව සිදුකරන ගස් උදුරා දැමීමකදී පස මට්ටමට අගල් කිහිපයක් කපා ඉවත් කල යුතුය. කෙසේ වෙතත් මහවැලි අධිකාරියේ නිලධාරීන් පවසන ආකාරයට මෙවැනි ඉවත් කිරීමක් සඳහා (අක්කරයකට) ඉතා විශාල මුදලක් වැයවේ. එසේම මෙම ශාකයේ බීජ වලට වසර ගණනාවක්ම සජීවී තත්වයෙන් පසේ පැවතිය හැකිය. එබැවින් ඕනෑම වේලාවකදී සුදුසු පරිසර තත්වවලට ලැබුනහොත් අර්බුදය නැවත හිස එසවීමේ අවදානම පවතී.

මෙම ශාකයේ සංයුක්ත පත්‍රයක උප පත්‍ර 10 කට වඩා පවතින අතර එක් එක් උප පත්‍රයක උප පත්‍රිකා 10 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් දැකිය හැක. පුෂ්ප සාමාන්‍ය නිදිකුම්බා ශාකයක වැනි වුවත් ප්‍රමාණයෙන් විශාල වේ. මෙම ශාකයේ කටු ඉතා විශාල බැවින් මිනිසුන්ට හා සතුන්ට ප්‍රේමීවේ හැකියාව අඩුවේ.

එකිනෙකට මුහුණ ලා ඇති සෑම උප පත්‍රිකා යුගලක් අතරින්ම විශාල කටුවක් දැකිය හැකිවීම නිසා යෝධ නිදිකුම්භා අතිකුත් නිදිකුම්භා වර්ගයන්ගෙන් කුඩා අවධියේදීම වෙන්කර ගත හැක. එසේම මෙම ශාකයේ අයු කාලය තුළදී බීජ ගුණ විශාල ප්‍රමාණයක් නිපදවන අතර පොකුරු වශයෙන් හට ගන්නා කරල් දුඹුරු පැහැති බුවකින් වැසී පවතී.

මෙම ශාකයේ සීඝ්‍ර පැතිරීමට හේතුවන්නේ :

- සීඝ්‍ර වර්ධනය : වසර 4 - 5 ක් ඇතුළත මීටර 4 - 5 ක වර්ධනයක් පෙන්වයි.
- ශාකයේ ආයු කාලය තුළ බීජ 9000 - 1000ක් පමණ නිපදවයි.
- වසර 25 ක් වැනි දීර්ඝ කාලයක් පිළි තත්ත්වයෙන් පසෙහි පැවතිය හැකිවීම.
- වල් පැළෑටි නාශක ඉසින අවස්ථා වලදී ශාකයේ කොළ හකුළුවා ගැනීම මගින් එම බලපෑම අවම කර ගැනීම හා දියරය බේරී යනසේ කොළ පහළ දිශාවට දිගු කර ගැනීම.
- ස්වභාවික සතුරන් නොමැතිවීම හෝ අඩුවීම.

පෞච්ච විවිධත්ව සම්මුතිය සම්මත කර ඇති රටක් වශයෙන් සම්මුතියේ ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය වන පාරිසරික හා ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශයට මෙම උවදුරෙන් අප රටේ පෞච්ච විවිධත්වය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා බැඳී සිටී. අමාත්‍යාංශය දැනටමත් මේ සම්බන්ධව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් වැඩිමුළු හා ශ්‍රමදාන වැඩසටහන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කර ඇති අතර අමාත්‍යාංශය මගින් සකසන ලද ආගන්තුක ආක්‍රමණකාරී ශාක පිළිබඳ ජාතික ලැයිස්තුවටද එය ඇතුළත්කර ඇත (මෙය ලෝක සංරක්ෂණ සංගමය මගින් ප්‍රකාශිත ලොව දරුණුතම ආගන්තුක ආක්‍රමණකාරී පිළි විශේෂ සියය අතුරින්ද එකකි.)

ශාකය විශාල වශයෙන් පැතිරී ඇති ප්‍රදේශ වල මෙම ශාකය මර්ධනය කිරීම සඳහා අදාළ ආයතන සමග එක්ව දිගු කාලීන වැඩපිළිවෙලක් සැකසීමේ අවශ්‍යතාවය ඇති අතර එ සඳහා එම ආයතනයන්ගේ සහාය සහ සහභාගිත්වය අවශ්‍ය වේ. එමෙන්ම අදාළ ආයතන අතර මනා සම්බන්ධීකරණය සහ ආයතන ශක්තිමත් කිරීමද අවශ්‍ය වේ.

මෙම නිදිකුම්භා ශාකය මර්ධනය කිරීමේදී එය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත වීම වැළැක්වීමත් පැතිරී ඇති ප්‍රදේශවලින් ශාකය ඉවත් කිරීමත් අවශ්‍යවන අතර, ශාකය ඉවත් කිරීම සඳහා අධික විශදමක් දැරිය යුතු බැවින් තවදුරටත් ව්‍යාප්තවීම වැළැක්වීම සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබාදිය යුතුය. මේ සඳහා දැනුවත් කිරීම තුලින් ශාකය නව පරිසරයකට ඇතුළු වූ වහාම ක්‍රියාකාරී වී එය එම පරිසරයෙන් ඉවත් කිරීම (ගලවා පුළුස්සා දැමීම) සිදුකල හැක. එසේම යෝධ නිදිකුම්භා ශාකය සමග තරග කළ හැකි, වේගයෙන් වැඩෙන ගිණිතණ වැනි ශාක සිටුවා එ සඳහා තරගයක් ලබාදිය හැක.

පැතිරී ඇති ප්‍රදේශ වලින් ශාකය ඉවත් කිරීම වෙහෙසකරවූත් අධික විශදම් සහිතවූත් කටයුත්තකි. මේ සඳහා මෙම ශාකයේ ආර්ථික වටිනාකම එනම් ශාකය දැව, ගුන්ධන හෝ වෙනත් කටයුත්තක් සඳහා යොදා ගැනීමේ හැකියාව සලකා බැලිය හැක. එසේම මේ සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ මෙන්ම පුද්ගලික අංශයේද සහභාගිත්වය ලබාගත හැකිය.

මෙම දරුණු ආක්‍රමණකාරී ශාකය මර්ධනය සඳහා පියවර ගැනීම ශ්‍රී ලංකාවේ පෞච්ච විවිධත්වය සංරක්ෂණය සඳහා මෙන්ම කෘෂිකර්මය දියුණු කිරීමෙහිලාද එකසේ වැදගත් වේ.

වම්පිකා ශාකමලි කාර්යවසම්
සුපිත් සුමේධ රත්නායක
පෞච්ච විවිධත්ව ලේකම් කාර්යාලය